

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

KRIMINALITA CIZINCŮ V ČR

Bakalářská diplomová práce

Olomouc 2022

Dominik Kuhn

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA SOCIOLOGIE, ANDRAGOGIKY A KULTURNÍ
ANTROPOLOGIE

KRIMINALITA CIZINCŮ V ČR

Bakalářská diplomová práce

Obor studia: Migrační studia

Autor: Dominik Kuhn

Vedoucí práce: doc. PhDr. Daniel Topinka, Ph.D.

Olomouc 2022

Prohlašuji, že jsem bakalářskou diplomovou práci na téma Postoje ke kriminalitě a kriminalizaci migrantů v ČR vypracoval samostatně a uvedl v ní veškerou literaturu a ostatní zdroje, které jsem použil.

V Olomouci dne

Podpis

Anotace

Jméno a příjmení:	Dominik Kuhn
Katedra:	Katedra sociologie, andragogiky a kulturní antropologie
Obor studia:	Migrační studia
Obor obhajoby práce:	Kulturní antropologie
Vedoucí práce:	doc. PhDr. Daniel Topinka, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Kriminalita cizinců v ČR
Anotace práce:	Práce se zabývá tématem kriminality cizinců žijících na území České republiky. Jsou v ní uvedeny a vysvětleny základní pojmy, popsán je vztah migrace a kriminality. Cílem práce je interpretovat existující data, která se vztahují ke kriminalitě cizinců v ČR, což je hodně diskutované téma. Část práce je také věnována průzkumu veřejného mínění týkajícího se kriminality cizinců. Následně jsou srovnána některá data zachycující kriminalitu cizinců s daty o celkové kriminalitě v ČR. Text je členěn do šesti kapitol. První se zabývá kriminalitou v ČR všeobecně. Druhá kapitola je zaměřena na migraci v ČR. Třetí se týká kriminality cizinců, doložené daty a statistikami. Jedním z kriminálních činů, jehož se cizinci mohou dopustit, je nelegální migrace, které je věnována čtvrtá kapitola. Pátá představuje průzkum veřejného mínění vztahujícího se ke kriminalitě cizinců. Poslední kapitola nabízí srovnání dat týkajících se kriminality cizinců s celkovou kriminalitou v ČR. Hlavní metodou pro vypracování této práce je sekundární analýza dat.

Klíčová slova:	Kriminalita, cizinci, migrace, nelegální migrace, veřejné mínění, situace v ČR, kriminalita cizinců.
Title of Thesis:	Crime Committed by Foreigners in the Czech Republic
Annotation:	The thesis deals with an issue of crime committed by foreigners living in the Czech Republic. It provides and explains basic concepts, the relationship between migration and crime is described. The aim of the thesis is to interpret existing data related to crime committed by foreigners in the Czech Republic, which is a much discussed topic. Part of the thesis is also devoted to a public opinion survey concerning crime committed by foreigners. Subsequently, some data concerning crime committed by foreigners are compared with data of total crime in the Czech Republic. The text is divided into six chapters. The first chapter deals with crime in the Czech Republic in general. The second chapter focuses on migration in the Czech Republic. The third one is dedicated to crime committed by foreigners, illustrated by data and statistics. One of criminal acts that can be committed by foreigners is illegal migration and this issue is covered in chapter four. The fifth chapter provides a public opinion poll related to crime committed by foreigners. In the last chapter, data related to crime committed by foreigners and total crime in the Czech Republic are compared. Secondary data analysis is the main method for development of this thesis.
Keywords:	Crime, foreigners, migration, illegal migration, public opinion, situation in the Czech Republic, crime committed by foreigners.
Počet literatury	32

a zdrojů:	
Rozsah práce:	67 normostran (včetně všech příloh formálit)

Obsah

Úvod.....	8
1 Kriminalita	9
1.1 Vymezení kriminality	9
1.2 Základní zdroje informací o kriminalitě	11
1.3 Kriminalita latentní	12
1.4 Způsob hodnocení kriminality v ČR	15
1.5 Statistické údaje	18
2 Vymezení pojmů migrace, cizinec a informace s nimi spojené v souvislosti s ČR	21
2.1 Strategie migrační politiky ČR	21
2.2 Bezpečnostní aspekty migrace.....	23
2.3 Vymezení pojmu a pobytu cizince v ČR.....	24
2.4 Základní informace o cizincích v ČR.....	24
2.5 Hlavní aktéři (kteří vytváří data a statistiky)	27
3 Kriminalita cizinců v ČR.....	30
3.1 Vymezení pojmu menšina.....	30
3.2 Trestná činnost cizinců	31
3.3 Rizikové faktory kriminality cizinců	32
3.4 Způsoby opatření proti kriminalitě cizinců.....	32
3.5 Statistické údaje o kriminalitě cizinců	33
3.6 Zahraniční zločinecké skupiny v ČR.....	36
4 Nelegální migrace	38
4.1 Základní vymezení pojmu nelegální migrace	38
4.2 Základní dokumenty	40
4.3 Dělení	40
4.4 Identifikace nelegální migrace.....	41
4.5 Opatření	42
4.6 Zařízení pro zajištění cizinců na území ČR	43
4.7 Statistické údaje	44
5 Veřejné mínění, názory na kriminalitu	48

5.1	Postoje české veřejnosti k cizincům	48
6	Podíl kriminality cizinců na celkové kriminalitě.....	54
6.1	Statistická srovnání	54
	Závěr	58
	Seznam literatury	61
	Seznam grafů	65
	Seznam tabulek.....	66

Úvod

Bakalářská práce se zabývá tématem kriminality cizinců v ČR. Toto téma je totiž zvláště v poslední době velmi diskutované. Nicméně zpracování dat a jejich interpretaci není věnována přílišná pozornost. Práce se věnuje také srovnání některých aspektů kriminality cizinců a celkové kriminality v ČR a sleduje, jak se liší názor veřejnosti na podíl kriminality cizinců od skutečnosti.

Hlavním cílem práce je shromáždit a interpretovat data o kriminalitě cizinců v ČR. Dalšími cíli jsou: Prozkoumat vliv cizinců pobývajících na našem území na nárůst kriminality ČR a podívat se na některé názory na tuto problematiku, vyplývající z průzkumů veřejného mínění.

Hlavní otázkou práce je: „Co vypovídají data o kriminalitě cizinců v ČR?“
Dílní „podotázky“ jsou: „Jaký podíl mají cizinci na celkové kriminalitě ČR?“
„Jaký má názor veřejnost dle výzkumů veřejného mínění na tento podíl?“

Téma jsem si zvolil z důvodu, že je velice aktuální. Navíc několik členů rodiny pracuje u cizinecké policie, takže se zabývají přímo touto problematikou a tím pádem mi umožnili přístup k zajímavým zdrojům. Mě osobně zajímalo, jaké údaje jsou o kriminalitě cizinců dostupné a co vypovídají.

O tomto tématu je napsáno mnoho článků, prací a statistik, ať už přímo na stránkách Ministerstva vnitra, Policie ČR či v odborných člancích. Ty převážně obsahují statistická data za určité období a popisují některé pojmy spojené s touto problematikou.

Práci budu opírat o zpracování sekundárních dat, která jsou veřejně dostupná. Budu odkazovat na data, jež jsou k dispozici na stránkách Ministerstva vnitra, Policie ČR, ČSÚ a v dalších zdrojích.

1 Kriminalita

1.1 Vymezení kriminality

Kriminalita, též zločinnost, je obecně chápána jako protiprávní jednání/chování. Je to nejnebezpečnější sociálně patologický jev, který je dynamický. Obsah i rozsah se mění v závislosti na prostoru a čase. Kriminalitu doprovázejí i takové jevy, které jsou společností, pokud nepřesáhnou určitou hranici, tolerovány (např. zneužívání alkoholu, drog, výtržnictví, hazardní hry, vandalismus a další porušování sociálních norem). Popis stavu kriminality v určitém čase a na určitém území tak nikdy nebývá zaměřen jen na kriminální jevy samotné. Musíme sledovat i stav sociálně patologických jevů vyskytujících se v dobové společnosti a jejich dílčí projevy, ty totiž mohou během relativně krátkého časového úseku přerůst v jevy společnost výrazně ohrožující, proto následně touto společností kriminalizované (drogy, šikana).¹

Takový „základní produkt“ kriminality je zločin. *„Zločin jako produkt kriminality je vědomé a dobrovolné spáchání činu považovaného za společensky nebezpečný a zakázaný určitým pravidlem stanoveným oprávněnou osobou. V každé společnosti je považováno za zločin něco jiného.“*²

Zločin je veřejný omyl. Je to akt silně neschvalovaný společností. Kriminalita zahrnuje vraždy, podvody, znásilnění atd. Každá společnost má svůj vlastní pohled na definování zločinu.³

¹ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

² JANDOUREK, J. *Sociologie zločinu*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0026-0.

³ THOTAKURA, S. Crime: A Conceptual Understanding. *Indian Journal of Applied Research*. 2011, 4(3), 196–198. DOI: 10.15373/2249555X/MAR2014/58.

Rozlišujeme kriminalitu zjevnou, statisticky registrovanou a kriminalitu skrytou/latentní, o níž se policie, prokuratura a soudy z různých důvodů nedovědí. Na rozsah latentní kriminality má vliv důvěra občanů v bezpečnostní orgány, obava ze msty, reakce spoluobčanů na oznamování trestné činnosti a míra tolerance k porušování zákonů.⁴

Kriminalita je popisována a mapována těmito základními pojmy: Rozsah, intenzita, struktura a dynamika vývoje. K analýze jevů, bez níž nelze těmto pojmům přiřadit obsah, jsou maximálně využívány statistické údaje a metody. Kriminalita u nás i ve světě je sledována především resortními statistiky orgánů činných v trestním řízení. Problémem těchto statistik je, že se jedná jen o údaje evidované kriminality, která je registrovaná orgány činnými v trestním řízení, a o údaje o známých pachatelích. Tím pádem tyto statistiky neodpovídají reálné míře kriminality, jelikož mnoho případů není známo, a tudíž nemůže být zahrnuto.

Jak už bylo řečeno, s kriminalitou se pojí několik důležitých pojmů, jimž se budeme věnovat.

První pojem je **struktura kriminality** – je to kvantitativní ukazatel. Ukazuje obsah stavu kriminality podle charakteru v určitém období. U policejní statistiky jsou tato kritéria stanovena takticko-statistickou klasifikací (TSK). U justiční statistiky jsou užívána dvě dělení – jednak podle hlav zvláštní části trestního zákona, jednak v souladu s policejním dělením (tj. na násilnou, majetkovou, mravnostní, hospodářskou a zbývající, jinou kriminalitu). Pro jiné potřeby lze provést rozdělení podle jiných kritérií, např. podle členění známých pachatelů a jejich charakteristik jako věku, pohlaví;

⁴ KARABEC, Z. Kriminalita. In: *Sociologická encyklopedie* [online]. 1. 2. 2018 [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kriminalita>

Druhým pojmem je **dynamika kriminality** – vyjadřuje změny v struktuře, rozsahu nebo intenzitě kriminality v delších časových úsecích na určitém území a užívá pojmy: pokles, nárůst, změna trendu, stagnace kriminality.⁵

Pro určování toho, co je nezákonné, slouží z hlediska přestupků zákon č. 250/2016 Sb. v plném znění a zvláštní zákony obsahující skutkové podstaty jednotlivých přestupků, z hlediska trestných činů trestní zákoník č. 40/2009 Sb. v plném znění.

Kriminalitou se zabývá věda zvaná kriminologie. Mnozí si myslí, že kriminologie je relativně mladý obor, který se u nás začal rozvíjet v šedesátých letech minulého století, kdy byla v podobě Výzkumného ústavu kriminologického (původně Vědeckovýzkumného ústavu kriminalistiky) vytvořena jeho institucionální základna. Počátky kriminologie ale v České republice sahají mnohem dále a můžeme je najít již na přelomu devatenáctého a dvacátého století.⁶

1.2 Základní zdroje informací o kriminalitě

V ČR podává základní informace o kriminalitě státotvorným orgánům i médiím a veřejnosti především Policie ČR. Ministerstvo vnitra ČR každý rok zpracovává „Zprávu o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území České republiky v roce ...“, jež je srovnávána s rokem předchozím. Zpráva je velmi rozsáhlá a obsahuje značné množství údajů zpracovaných z policejních, justičních statistik a dalších podkladů vyžádaných z resortů MV, MSp, MO, příp. dalších. Ve své základní části zpráva obsahuje stručný popis základních údajů o trestné činnosti a přestupcích a popis vývoje jednotlivých druhů trestné činnosti

⁵ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

⁶ SCHEINOST, M. a kol. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. ISBN 978-80-7338-096-0.

a bezpečnostních rizik. Jako přílohy bývají zpravidla informace o kriminalitě v některých okolních státech, informace o problematice extremismu na území ČR, příp. informace o organizovaném zločinu, terorismu apod.

V této zprávě získáme sice mnoho důležitých informací o kriminalitě v ČR, avšak většina materiálů poskytnutých pro zpracování zprávy neobsahuje podrobnější komentář, ale jen popis prezentovaných statistických údajů, srovnání čísel s obdobnými ukazateli v roce minulém. Jako podklad pro hlubší analýzu kriminality představuje zpráva omezený zdroj.

Kromě policie má vlastní statistiky i státní zastupitelství, soudy. Dále můžeme ještě jako doplňkové zdroje využít informace ze statistik doplňkových orgánů, jako jsou např. Probační a mediační služba ČR, Vězeňská služba ČR, Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, Ministerstvo zdravotnictví ČR, Český statistický úřad ČR.⁷

1.3 Kriminalita latentní

Je důležité se zmínit i o té druhé, „skryté“ části kriminality (latentní). Je to ta část kriminality, která se z nějakého důvodu nepromítá do statistiky trestního soudnictví a nestává se předmětem trestního řízení. U latentní kriminality zůstávají trestné činy neznámé orgánům, které se podílejí na trestním řízení, protože zločinci tají své činy, nebo protože oběti a svědci nejsou ochotni obrátit se na úřady.⁸

Odhad rozsahu latentní kriminality je stále velkou výzvou. V současnosti je latentní kriminalita zjišťována prostřednictvím kriminologických výzkumů, především viktimologických výzkumů zjišťujících zastoupení obětí

⁷ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

⁸ THE GREAT SOVIET ENCYCLOPEDIA. Latent Criminality. In: *Encyclopedia2.thefreedictionary.com* [online]. © 2022 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Latent+Criminality>

kriminality mezi vybranými vzorky obyvatel. V Česku jiný výzkum latentní kriminality než výzkum viktimologický nebyl nikdy realizován. Tyto výsledky ale nejsou úplně jednoznačné, jelikož do latentní kriminality ověřované např. viktimologickými výzkumy jsou vždy zahrnovány i mnohé sociálně patologické jevy, které ve skutečnosti kriminalitou nejsou. Také odlišení přestupků je neproveditelné.⁹

Proto jsou často využívány zahraniční poznatky o latentní kriminalitě. V německých odborných publikacích se můžeme o latentní kriminalitě dočíst toto:

1. Neregistrovaná (latentní) kriminalita je většinou u všech druhů kriminality větší než registrovaná (více je trestných činů neoznámených než oznámených);
2. U latentní kriminality se její míra liší podle jednotlivých druhů kriminality (vyšší míra latence se předpokládá zejména u sexuálně motivovaných trestných činů mezi rodinnými příslušníky, v případech zneužívání dětí, u trestných činů souvisejících s domácím násilím, drogové kriminality, hospodářské kriminality, organizovaného zločinu apod.);
3. Častěji bývá vyšší míra latence u méně závažných majetkových trestných činů než u závažnější majetkové kriminality (např. při výzkumu obětí provedeném v německém městě Bochum v letech 1975, 1986 a 1998 vyšlo na jeden registrovaný trestný čin prosté krádeže přibližně šest až osm neregistrovaných, naproti tomu u krádeže s přitěžujícími okolnostmi byl tento poměr přibližně 1:2);

⁹ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

4. Čím je vyšší četnost trestné činnosti, tím se zvyšuje pravděpodobnost, že bude policejně zachycena;
5. Stejně jako u registrované kriminality se i v oblasti latentní kriminality ženy dopouštějí trestné činnosti méně často než muži, i když rozdíl mezi nimi je zde nižší než u registrované kriminality;
6. Z geografického hlediska se minimálně ve velkých městech základní charakteristické rysy latentní kriminality do značné míry překrývají s rysy evidované kriminality;
7. Existuje vysoká míra latentní kriminality u dětí a mládeže, zejména pokud jde o bagatelní kriminalitu. Naopak případy závažné a recidivní kriminality mládeže jsou i v oblasti latentní kriminality méně časté. Jen část dospívajících je odhalena, stíhána a trestána.“¹⁰

M. Mánková ve svém viktimologickém výzkumu říká následující: *„Podle výzkumů provedených v ČR je rozsah latence u jednotlivých trestných činů různorodý (např. u vražd se jedná o maximálně několik skutků ročně, u kapesních krádeží o statisíce).“*¹¹

Pro objektivitu poznatků o kriminalitě je důležité se pokusit i o zjištění latentní kriminality, aby se dala zahrnout do celkového pojetí kriminality a aby bylo možné pojímat preventivní opatření komplexně.

¹⁰ KUČHTA, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-813-4.

¹¹ MARTINKOVÁ, M. *Zkušenosti obyvatel České republiky s některými delikty – výsledky viktimologického výzkumu*. Praha: IKSP, 2007. ISBN 978-7338-064-9.

Proto Institut pro kriminologii a sociální prevenci zpracoval pro Policii ČR projekt výzkumu zaměřeného na zmapování latentní kriminality (navazující na viktimologické výzkumy v ČR již provedené), který by byl periodicky opakován a jehož informační hodnota by byla jištěna policejními statistikami a využívána policií v analytické a preventivní činnosti, a tudíž by přispěl k odhalování latentní kriminality.¹²

1.4 Způsob hodnocení kriminality v ČR

Jak už bylo několikrát zmíněno, kriminalita je v naší zemi hodnocena převážně z datových zdrojů – resortních statistik. Ale i srovnání stavu kriminality v odlišných časových úsecích na stejném území může bez zasvěceného komentáře být spíše zavádějící a nebude dokumentovat skutečné rozdíly a změny. Vzhledem k uvedeným souvislostem se tak celkové hodnocení stavu kriminality stává dosti složitým úkolem.

Proto jednoduchá a rychlá hodnocení základních statistických údajů v konkrétním roce (většina komentářů v našich médiích) má jen částečnou vypovídající hodnotu. To může vést třeba i k tomu, že se široká veřejnost může řídit těmito zkratkovými informacemi. Někdy jsou tyto informace spíše omezujícím prvkem, znesnadňujícím porozumění kriminalitě nebo účinně proti ní zasahovat.

Je nutné si uvědomit, že při využívání statistik o kriminalitě se poskytují v první řadě informace o činnosti orgánů činných v trestním řízení, ale jsou tím výrazně limitovány, protože ne každý kriminální čin se dostane do trestního řízení, a tudíž není do těchto statistik zahrnut.

¹² MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

Pokud jde o jejich použití při hledání odpovědi na otázku, jak rozsáhlá je skutečná kriminalita, je nezbytné pak brát vždy v úvahu ještě další skutečnosti, které omezují výpovědní hodnotu resortních statistik.

Je mnoho faktorů, které statistiky o kriminalitě ovlivňují. Patří k nim následující vlivy:

1. První, co ovlivňuje strukturu a dynamiku kriminality, je **trestní zákoník**. Ten určuje, co je trestným činem (přečinem, přestupkem, zločinem). Jeho znění je ovlivněno uplatňovanou trestní politikou, ta prochází různými fázemi zpříšňování a zmírňování opatření a represí. Zpříšňování trestní politiky se obvykle děje tzv. kriminalizací a zmírňování tzv. dekriminalizací a depenalizací.

2. Dalším faktorem, který ovlivňuje statistiky, je to, že jsou v podstatě **kritériem pro hodnocení** kvality a výkonnosti práce resortů (orgánů činných v trestním řízení, ale i obecně státní správy a legislativy nejen trestní). To má své pozitivní i negativní následky. Může to motivovat příslušné orgány ke zvýšení snahy a zefektivnění, ale na druhou stranu to může vést i k úmyslnému zkreslení výsledků, krátkodobé, politicky motivované manipulaci atd.

3. Další, co může radikálně ovlivnit dané statistiky, je **amnestie** a **abolice**. Nedá se však říct, že dopad amnestií se vždy projevuje jako významné snížení kriminality v resortních statistikách.

4. V různých resortech ovlivněných mimo jiné tím, že pracují s jiným stavem rozpracování jednotlivých trestných činů a nejsou navzájem logicky propojeny systémem identifikátorů jednotlivých případů, jsou **odlišné způsoby sběru, zpracování, vyhodnocení statistických dat**. Může se tak stát, že na první pohled stejný pojem má v každé statistice rozdílný význam, proto musíme dávat pozor na daný kontext.

5. Další, co v posledních letech vnímání statistiky ovlivňuje, je, že dochází k **mezinárodním srovnáním**. Každá země má trochu jiná kritéria pro hodnocení kriminality, je důležité být si toho vědom a zohlednit to. U nás může být nějaký čin vnímán jinak než v zahraničí a tím pádem může ovlivnit výsledky.¹³

A. Marešová ve své práci říká toto: „V ČR je přístup k interpretaci statistických údajů o kriminalitě velmi povrchní, spíše novinářský a analýza stavu kriminality, potvrzení pravdivosti zahraničních údajů či dokladování (věcná argumentace) některých tvrzení nebývá vůbec požadováno.“¹⁴

Pro věrohodnost závěrů odvozených ze statistických údajů je důležité zohlednění následujícího:

1. Zákonodárných změn v oblasti trestních zákonů a předpisů na ně navazujících;
2. Změny v trestní politice;
3. Změny kriminální citlivosti, a to jak u státních orgánů a společenských organizací, tak i u orgánů činných v trestním řízení, ale i občanů;
4. Kriminalizace a dekriminalizace určitých jednání;
5. Nutnost uvádění delších časových řad;
6. Výše škody určující zařazení skutku mezi trestné činy;
7. Indexy trestnosti zpracované až na okresy a charakteristické jevy pro oblasti;

¹³ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

¹⁴ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

8. Specifické vlivy na místo (mezinárodní festival, ...);
9. Ostatní změny teritoriální i časové, demografické, ekonomické, politické a kulturní.¹⁵

1.5 Statistické údaje

Kriminalita se vykazuje statisticky. Abychom pochopili statistické údaje správně, je důležité pochopit jejich „princip“:

1. **Statistický přehled kriminality** – Od roku 2016 Policie ČR změnila způsob počítání statistiky kriminalit. V současnosti je trestná činnost přesněji počítána k datu jejího spáchání, což způsobilo lehký posun věku směrem k nižším věkovým kategoriím, a tedy ke zdánlivému nárůstu trestné činnosti nižších věkových kategorií. Díky těmto skutečnostem nelze porovnat počty skutků podle věku s předchozími obdobími.¹⁶

Níže uvedené údaje se částečně vztahují i k následující tabulce a jsou citovány přímo ze stránek Policie ČR. „*Pojem ‚registrovaný skutek‘ – jedná se o trestný čin, u kterého bylo zahájeno trestní řízení v předmětném období, a je dosud neukončen nebo ukončen určitými způsoby. ‚Objasněný skutek‘ je skutek, kde datum zahájení trestního řízení i datum objasnění je ve stejném období – od 1. 1. předmětného roku, prakticky se jedná o počet: registrováno => z toho objasněno. ‚Objasněnost‘ (udává se v %) je podíl počtu objasněných skutků a počtu registrovaných skutků, je vždy menší nebo rovna 100 %. ‚Dodatečně objasněné‘ skutky jsou skutky, kde datum zahájení trestního řízení je před 1. 1. předmětného roku a datum objasnění je v období od 1. 1. předmětného roku. ‚Objasněné skutky celkem‘ je součet skutků objasněných a dodatečně objasněných. Sestava byla*

¹⁵ MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

¹⁶ POLICIE ČR. Statistické přehledy kriminality za rok 2020. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

rozšířena o oddíl počtů skutků spáchaných určitými druhy pachatelů, kde jsou počty získávány metodikou: registrované skutky za určité období => z toho objasněno => z toho spácháno (např. mladistvými). V minulosti byly k dispozici pouze počty dle metodiky: spácháno kdykoliv (i v předchozích letech) => z toho objasněno ve sledovaném období => z toho spácháno určitým pachatelem.“¹⁷

Data z tabulky jsou za rok 2020, jelikož data z roku 2021 ještě nejsou kompletní. První sloupec ukazuje typ činu, druhý jejich počet. Zbylé tři sloupce ukazují, kolik jich bylo objasněno. Poslední řádek je celkové shrnutí tabulky. Celkově bylo za rok 2020 spácháno 165 525 kriminálních činů, vyšetřeno bylo 93 104 z nich. Z toho vyplývá, že se podařilo vyřešit téměř 56,3 % případů.¹⁸

¹⁷ POLICIE ČR. Statistické přehledy kriminality za rok 2020. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

¹⁸ POLICIE ČR. Statistické přehledy kriminality za rok 2020. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

Tabulka č.1

Takticko statistická klasifikace	REGISTROVÁNO	OBJASNĚNO (registrováno => z toho objasněno)		Objasněno dodatečně	OBJASNĚNO CELKEM
		Počet	Počet		v %
Vraždy	130	120	92,3 %	3	123
násilná kriminalita	12 247	8 162	66,6 %	1 458	9 620
mravnostní kriminalita	2 605	1 529	58,7 %	357	1 886
krádeže vloupáním	20 661	4 915	23,8 %	1 453	6 368
krádeže prosté	45 638	14 146	31,0 %	2 404	16 550
ostatní majetková kriminalita	15 817	3 513	22,2 %	1 479	4 992
majetková kriminalita	82 116	22 574	27,5 %	5 336	27 910
ostatní kriminalita	25 013	18 457	73,8 %	2 022	20 479
obecná kriminalita	121 981	50 722	41,6 %	9 173	59 895
zbývající kriminalita	24 946	18 995	76,1 %	3 527	22 522
hospodářská kriminalita	18 528	8 062	43,5 %	2 632	10 694
vojenské a protiústavní činy	19	7	36,8 %	20	27
CELKOVÁ KRIMINALITA	165 525	77 786	47,0 %	15 354	93 140

Zdroj: POLICIE ČR. Statistické přehledy kriminality za rok 2020. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

2 Vymezení pojmů migrace, cizinec a informace s nimi spojené v souvislosti s ČR

2.1 Strategie migrační politiky ČR

Migrace sama o sobě znamená pohyb, přesouvání. V souvislosti s touto prací máme na mysli migraci lidí. Migrace je definována jako překročení hranice předem definované prostorové jednotky jednou nebo více osobami spojené se změnou místa bydliště na určitou dobu, případně „natrvalo“.¹⁹

Důvody k tomu, aby se osoby někam přemisťovaly, jsou způsobeny kombinací push a pull faktorů. Push faktory jsou takové, které nutí lidi stěhovat se z jejich domovů (např. nedostatek pracovních příležitostí, ekonomická krize, vysoká kriminalita, válka). Naopak pokud nějaká oblast přitahuje nově příchozí, nazýváme to pull faktory (nabídka zaměstnání, vyšší úroveň života, dostupnost potravin, politická stabilita).

Podle směru migrace rozeznáváme emigraci (vystěhování) a imigraci (přistěhování). V této práci se budeme zmiňovat převážně o imigraci, jelikož je důležité se seznámit se situací, abychom mohli dále naplnit hlavní cíl práce.²⁰

¹⁹ KOK, P. The Definition of Migration and Its Application: Making Sense of Recent South African Census and Survey Data. *Southern African Journal of Demography*. 1997, 7(1), 19–30. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/20853242>

²⁰ VANĚČKOVÁ, A. *Background report: Komise pro udržitelný rozvoj (CSD)* [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky, 2009 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Migrace-CSD1.pdf>

Strategie ČR, co se týče migrační politiky (je obsahem usnesení vlády č. 621 o Strategii migrační politiky České republiky a o Komunikační strategii České republiky k migraci), je posilování pozitivních aspektů migrace a co nejúčelnější potírání negativních jevů a s migrací spojených rizik (což je i kriminalita cizinců). Česká republika klade důraz na bezpečnostní aspekty migrace. Mezi prioritní tematické okruhy v této oblasti patří:

1. Zajistit občanům v rámci své migrační politiky klidné soužití s cizinci a díky účinné integraci zabránit vzniku negativních sociálních jevů;
2. Zajistit bezpečnosti svých občanů a efektivní vynucování práva v oblasti nelegální migrace, návratové politiky a organizovaného zločinu spojeného s převaděčstvím a obchodováním s lidmi;
3. Dostát svým závazkům v oblasti azylu a zajistit flexibilní kapacity svého systému;
4. Posílit aktivity s cílem pomoci uprchlíkům v zahraničí a s tím související prevenci dalších migračních toků, včetně podpory rozvoje zemí při zvládnutí migračních krizí;
5. Prosazovat udržení výhod volného pohybu osob v rámci Evropské unie a v schengenském prostoru;
6. Podporovat legální migraci, která je pro stát a jeho občany přínosná;
7. Dostát mezinárodním a evropským závazkům v oblasti migrace a aktivně se zapojovat do celoevropských debat a hledání společných řešení.²¹

²¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Ústřední orgány státní správy. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>

2.2 Bezpečnostní aspekty migrace

Existuje komplexní materiál, který nově definuje bezpečnostní politiku státu a tím je Audit národní bezpečnosti. Tento materiál se věnuje deseti okruhům hrozeb. Je zde i kapitola věnující se bezpečnostním aspektům migrace a na tu se nyní podíváme blíže.

Je logické, že s migrací jsou spojené i bezpečnostní hrozby. Tu můžou představovat jak jednotlivci, tak i větší skupiny. *„Tato dílčí hrozba může mít podobu terorismu, organizovaného zločinu, ale i šíření infekční nákazy, kulturních zvyklostí neslučitelných s naším právním pořádkem nebo snížené ochoty k integraci. Vedle typu imigrace, resp. imigrantů, může svou roli v podobě migrační hrozby sehrát i objem migračních toků a bezpečnost může ohrozit masová neřízená imigrace, která by mohla vyústit ve společenskou nepokoje či radikalismus, a to jak na straně minority, tak majority.“*

Z těchto materiálů vyplývá, že jednou z hlavních hrozeb je nelegální migrace v důsledku zvýšeného počtu lokálních ozbrojených konfliktů ve světě a nedostatečná integrace legálních migrantů, která může představovat zdroj sociálního napětí.

„Dlouhodobým cílem imigrační politiky je tyto hrozby v rámci ČR eliminovat nástroji řízené migrace, kdy jsou bezpečnostní rizika snižována prostřednictvím regulačních, zejména legislativních nástrojů a následných procesů.“²²

²² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Audit národní bezpečnosti* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>

2.3 Vymezení pojmu a pobytu cizince v ČR

Pokud zmiňujeme migraci do ČR z cizích států, je zapotřebí si vymezit pojem cizinec, s nímž statistiky pracují. Cizince lze vnímat dle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a o změně některých zákonů, jako osobu, která nemá české státní občanství. Dále lze cizince rozlišit na občany EU a osoby pocházející ze třetích zemí.

Pobytu cizinců v ČR se týká zejména zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Pro specifickou skupinu cizinců je to pak zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů.²³

2.4 Základní informace o cizincích v ČR

Tato část práce obsahuje některé základní informace, které se vztahují k cizincům v ČR. Nalezneme zde například počet odbavených osob na vnější schengenské hranici (v daném roce) a jejich rozdělení podle státní příslušnosti. Dále je zde ukázán graf a uvedena jsou data týkající se cizinců a jejich rozdělení dle druhu pobytu.

1. Počet odbavených osob na vnější schengenské hranici ČR – vlivem epidemie způsobené onemocněním covid-19 se v posledních dvou letech migrace do a z České republiky markantně snížila. Protože ještě nejsou zveřejněné oficiální statistiky za rok 2021, budu tuto skutečnost demonstrovat na tabulce týkající se roku 2019–2020.

²³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ODBOR STATISTIKY TRHU PRÁCE A ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ. *Cizinci v České republice* [online]. Praha: ČSÚ, 2021 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142284148/29002721.pdf/2c3be929-27a5-459e-bee0-7e2aae4705f5?version=1.1>

„V roce 2020 bylo na hraničních přechodech na vnější schengenské hranici ČR (tedy na mezinárodních letištích) odbaveno v obou směrech cca 1 787 500 osob. Ve srovnání s rokem 2019 je evidován markantní pokles v důsledku epidemie COVID-19, a to o cca 7,1 mil. osob (tj. – 80 %). Z uvedeného počtu se jednalo v 63 % o občany EU a ve 37 % o občany 3. zemí.“²⁴

Tabulka č.2

Rok	1.1.–31.1. 2019	v [%]	1.1.–31.1. 2020	v [%]	Změna oproti předchozímu období	
					v [%]	Absolutní číslo
Celkem odbaveno osob na VSH ČR (přilet+odlet)	8 860 075	100,0	1 787 517	100,0	-79,8	-7 072 558
<i>z toho</i>						
občané EU	5 370 999	60,6	1 118 976	62,6	-79,2	-4 252 023
občané 3. zemí	3 486 590	39,4	668 009	37,4	-80,8	-2 818 581
ostatní*	2 486	0,03	532	0,03	-78,6	-1 954

*osoby bez STP a osoby, u kterých byla z dokladu STP načtena chybně, a proto nemohlo dojít k zařazení k určující kategorii osoby

Zdroj: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: file:///C:/Users/R/Downloads/Zpr%C3%A1va_o_migraci_a_integraci_v_roce_2020_FINAL.pdf

Z hlediska státní příslušnosti se odbavené osoby skládaly z občanů České republiky (cca 624 000 osob, tj. 35 %), dále následovali občané Velké Británie (cca 301 000, tj. 17 %), Ruska (251 000, tj. 14 %), Ukrajiny (115 000, tj. 6 %) a Izraele (44 000, tj. 2 %). V meziročním srovnání je u naprosté většiny jednotlivých státních příslušností vykázán pokles v rozmezí 70–90 %.²⁵

²⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: file:///C:/Users/R/Downloads/Zpr%C3%A1va_o_migraci_a_integraci_v_roce_2020_FINAL.pdf

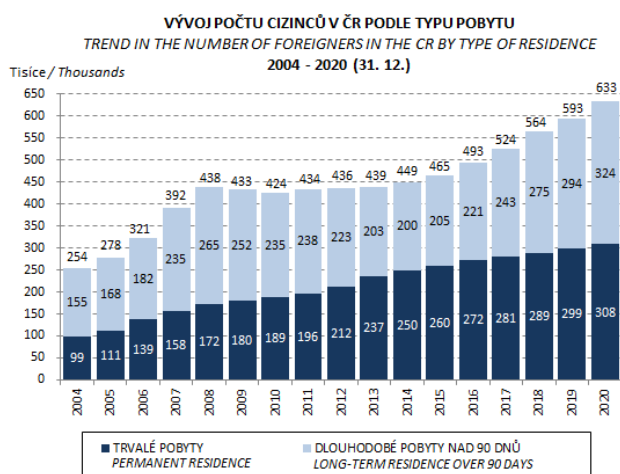
²⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-02-03].

2. Vývoj počtu cizinců v ČR podle typu pobytu

Paradoxně i když počet odbavených osob v období 2019–2020 výrazně klesl, podle statistik počet cizinců neustále roste. Vidíme, že v roce 2020 stoupl skoro o 40 000.

Konkrétní číslo, které uvádí ČSÚ na základě dat od cizinecké policie, je 634 790 cizinců. Nejčastěji byli loni v Česku podle Ministerstva vnitra občané Ukrajiny, Slovenska a Vietnamu, dohromady tvořili více než polovinu legálně pobývajících cizinců.

Následující graf ukazuje, že počet cizinců se v ČR zvyšuje. V grafu jsou zahrnuti cizinci s dlouhodobým nebo trvalým pobytem, jelikož o cizincích s krátkodobými pobyty tak podrobná data nemáme.²⁶

Graf č.1 (tento graf je převzat)

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ODBOR STATISTIKY TRHU PRÁCE A ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ. *Cizinci v České republice* [online]. Praha: ČSÚ, 2021 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142284148/29002721.pdf/2c3be929-27a5-459e-bee0-7e2aae4705f5?version=1.1>

Dostupné z: file:///C:/Users/R/Downloads/Zpr%C3%A1va_o_migraci_a_integraci_v_roce_2020_FINAL.pdf

²⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ODBOR STATISTIKY TRHU PRÁCE A ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ. *Cizinci v České republice* [online]. Praha: ČSÚ, 2021 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142284148/29002721.pdf/2c3be929-27a5-459e-bee0-7e2aae4705f5?version=1.1>

2.5 Hlavní aktéři (kteří vytváří data a statistiky)

Do problematiky migrace je zainteresováno mnoho aktérů. Tím hlavním je určitě **Ministerstvo vnitra**, konkrétně Odbor azylové a migrační politiky (OAMP). Ministerstvo vnitra se věnuje migraci jak na úrovni legislativně-koncepční, analytické, tak i realizační.²⁷

Na základě zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zabezpečuje výkon státní správy v oblasti migrace, v tomto smyslu úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními a nevládními organizacemi včetně organizací mezinárodních. Rozhoduje o mnoha věcech v oblasti vstupu a pobytu cizinců na území České republiky, mezinárodní ochrany a ochrany hranic (např. vydávání povolení k pobytu, vydávání pasu, vyhlášení seznamu hraničních přechodů, v rozsahu své působnosti rozhoduje o přestupcích cizinců atd.).²⁸

Dalším důležitým aktérem je **Policie České republiky**, konkrétně její dva útvary. Tím prvním je Ředitelství služby cizinecké policie (ŘSCP): *„služba cizinecké policie konkrétně plní úkoly související s odhalováním nelegální migrace a uplatňováním represivních opatření vůči cizincům zdržujícím se na území České republiky v rozporu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Dále se věnuje plnění úkolů vyplývajících z mezinárodních smluv a přímo použitelných právních předpisů Evropského společenství a řešení trestné činnosti spáchané v souvislosti s překračováním státních hranic a s přeshraniční trestnou činností.“* Tím druhým je Národní centrála proti organizovanému zločinu

²⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Obecně o migrační a azylové politice České republiky. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/obecne-o-migracni-a-azylove-politice-ceske-republiky-obecne-o-migracni-a-azylove-politice-ceske-republiky.aspx>

²⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Ústřední orgány státní správy. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>

služby kriminální policie a vyšetřování (NCOZ): „Útvarem Policie ČR s celorepublikovou působností, který rovněž plní úkoly v oblasti nelegální migrace, především pak v oblasti boje proti převaděčství, je Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování. Její Sekce organizovaného zločinu, odbor obchodu s lidmi a nelegální migrace se zabývá bojem proti zločineckým seskupením, která páchají závažnou organizovanou trestnou činností v oblasti nelegální migrace, obchodu s lidmi, nedovoleného nakládání s lidskými orgány a tkáněmi a nucených prací nebo jiných forem vykořisťování.“

Ministerstvo spravedlnosti – to rozhoduje o povolení vydání cizince k trestnímu stíhání nebo k výkonu trestu do ciziny.

Máme i zapojené i tři mezipřesortní orgány. **Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci** je meziresortním orgánem složeným ze zástupců věcně příslušných resortů na vysoké úrovni, který disponuje pravomocí přijímat nezbytná opatření v oblasti migrace a ochrany státních hranic. Spolupráce resortů v tomto Koordinačním orgánu umožňuje státním orgánům pružně reagovat na aktuální migrační situaci.

Koordinační orgán rovněž řídí činnost **Analytického centra pro ochranu státních hranic a migraci (ANACEN)**. To se zaměřuje na sledování a analýzu migrace jako komplexního jevu. Jeho činnost probíhá v několika tematicky zaměřených fórech a nepřetržitě se zabývá monitoringem a analýzou aktuálních jevů, jež mohou být z bezpečnostně-migračního hlediska identifikovány jako rizikové či potenciálně problémové.

Meziresortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců se zabývá bojem proti nelegálnímu zaměstnávání. Jeho úkolem je koordinovat činnost příslušných institucí, navrhnout legislativní změny přispívající k řešení nelegálního zaměstnávání a vytvářet koncepci řešení tohoto problému.²⁹

²⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Meziresortní orgány* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/meziresortni-organy.aspx>

3 Kriminalita cizinců v ČR

3.1 Vymezení pojmu menšina

Pokud se máme bavit o kriminalitě migrantů v ČR, musíme si nejprve definovat pojem menšina (minorita). Menšina je vlastně skupina lidí žijící na daném území, která se nějakým způsobem odlišuje od majoritní společnosti (nábožensky, rasově, politicky atd.). I když to název nabízí, nemusí vždy platit, že by menšina musela být vždy početně menší než majorita.

Nejčastěji hovoříme o menšině ve spojitosti s etnicitou. Aby stát nějakou minoritu uznal, musí být dostatečně početná. Po jejím uznání může pak v nutných případech vyvíjet úsilí k její podpoře atd.

Na území státu lze vymezit menšiny tradiční (etnické), jejichž členové mají občanství dané země, a také menšiny nové, jejichž členové občanství nemají, a jsou tudíž považováni za cizince.

Kriminalitu v ČR nepáchají jen její občané, ale i cizinci nacházející se na území státu. Vzhledem k tomu, že se počet cizinců u nás zvyšuje, dá se předpokládat, že se roste i počet kriminálních činů jimi spáchaných (ne nutně úměrně).

„Trestná činnost je v policejní statistice kategorizována do několika skupin podle druhu. Jde o kriminalitu majetkovou, násilnou, mravnostní, hospodářskou, ostatní a zbývajících. První tři druhy jsou považovány za tzv. „obecnou kriminalitu.“³⁰

³⁰ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-335-2.

3.2 Trestná činnost cizinců

Obecně platí, že cizinci mají zranitelnější postavení než občané daného státu. Vlivem mnoha faktorů (např. jazyková bariéra, kulturní odlišnost, neznalost zákonů) se můžou stát oběťmi diskriminace občanů, zaměstnavatelů, nebo můžou být dokonce přímo zneužíváni zločineckými organizacemi. To vše je může vést k páchání kriminality, můžou ale být jak v roli pachatelů, tak i obětí.

Základ pro páchání kriminality cizinců můžeme hledat už v samotné migraci a v důvodech, které k ní vedly, protože právě ty vytvářejí předpoklady pro nestandardní chování cizinců.

Nemůžeme však považovat okolnosti (mnohdy nesnadné) migrace jako jediný důvod kriminálního chování cizinců. Roli můžou hrát i individuální příčiny a motivy, které už nesouvisí s jejich situací cizinců. Formy kriminality takových osob se už neliší od těch, jimiž se projevují i občané ČR. Někteří lidé se vydávají do ČR přímo za účelem páchání trestné činnosti, často je to nějaká forma organizované kriminality.³¹

³¹ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-335-2.

3.3 Rizikové faktory kriminality cizinců

Příčiny vedoucí k páčání kriminality lze shrnout následujícím způsobem:

1. **Obecné** – záleží na situaci cizinců v daném státě a na postavení ve společnosti, které jim migrací vzniklo;
2. **Specifické** – specifčnost etnika, situace konkrétních skupin cizinců, ztráta možnosti obživy, zneužitelnost zranitelného postavení cizinců;
3. **Individuální** – individuální nastavení, kriminální motivace.

Tato rizika by se měla brát v úvahu.³²

3.4 Způsoby opatření proti kriminalitě cizinců

Tato problematika je v ČR ošetřena zákony, a to především zákonem 325/1999 Sb., o azylu, a změnou zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, dále zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále ji řeší nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 562/2006 (ten upravuje pravidla příhraničního pohybu) a také zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů.

³² MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-335-2.

V případě, kdy cizinci jednají v rozporu s těmito zákony či nějak ohrožují bezpečnost aj., může stát postupovat několika způsoby (některé již byly zmíněny v kapitole o nelegální migraci):

1. **Správní vyhoštění;**
2. **Soudní vyhoštění** – ukládá se samostatně i v návaznosti na trest za jiný trestný čin, realizací tohoto trestu se zabývá cizinecká policie;
3. **Trest za daný trestný čin** – podle platného zákona, včetně trestu výkonu odnětí svobody.

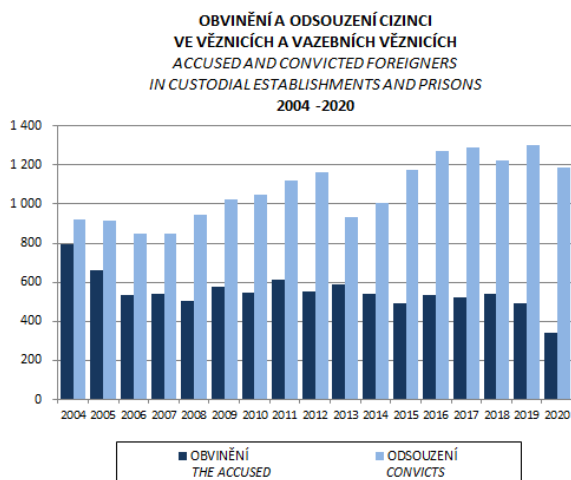
Existují ještě tzv. **readmisní dohody**, ty zabezpečují předávání osob, jejichž vstup nebo pobyt na území daného státu je protiprávní.³³

3.5 Statistické údaje o kriminalitě cizinců

V této části budou uvedeny statistické údaje týkající se kriminality cizinců. Bude zde přiblížen počet obviněných a odsouzených cizinců, druhy kriminality jimi spáchané a počet odhalených trestných činů spáchaných cizinci za dané období.

³³ MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-335-2.

1. Počet obviněných a odsouzených cizinců 2004–2020

Graf č.2 (tento graf je převzat)

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Cizinci: kriminalita. In: *Czso.cz* [online]. 13. 1. 2022 [cit. 2022-01-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_kriminalita

Z grafu vidíme, že počet obviněných je v posledních letech mnohem nižší než počet odsouzených, což je z toho důvodu, že celý tento proces může trvat i několik let a případy se přenáší z roku na rok. Vidíme, že průměrný počet obviněných a odsouzených cizinců za dané období činí cca 1 625 osob. Rok 2020 je tudíž se svým počtem 1 534 osob mírně podprůměrný, počet obviněných klesl výrazněji než počet odsouzených, což může souviset s opatřeními spojenými s pandemií.³⁴

Tento graf však ukazuje pouze údaje, které se týkají již probíhajících případů. Následující tabulka (rozdíly mezi čísly jsou tak malé, že by v grafu nevykly) ukazuje počet konkrétních skutků spáchaných cizinci.

³⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Data – kriminalita cizinců. In: *Czso.cz* [online]. 12. 1. 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_kriminalita#cr

2. Počet konkrétních objasněných činů spáchaných cizinci – bohužel se mi nepodařilo získat starší data než od roku 2016, v předešlých letech totiž nebyly odděleny kriminální činy občanů ČR od cizinců. Vidíme, že v roce 2020 tento počet poklesl, patrně je to opět ovlivněno onemocněním covid-19, které v té době výrazně ochromilo činnost jak policie a úřadů, tak i samotný pohyb a aktivitu osob.³⁵

Tabulka č.3

Počet objasněných kriminálních činů spáchaných cizinci v letech 2016–2020					
Roky	2016	2017	2018	2019	2020
Počet	9 246	9 317	9 127	9 441	7 708

Zdroj: POLICIE ČR. Kriminalita. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx?q=Y3BpPTE%3d>

3. Klasifikace kriminálních činů spáchaných cizinci za rok 2020 – v tabulce jsou uvedeny konkrétní kategorie kriminálních činů, kterých se cizinci v ČR dopouštějí. Data se týkají případů, které byly v daném roce objasněny, nikoliv spáchaný. Nejčastěji se v daném roce cizinci dopustili majetkové kriminality, naopak nejméně bylo spáchano vojenských a protiústavních činů. Celkový počet případů byl 7 708.³⁶

³⁵ POLICIE ČR. Kriminalita. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx?q=Y3BpPTE%3d>

³⁶ POLICIE ČR. Kriminalita. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx?q=Y3BpPTE%3d>

Tabulka č.4

Klasifikace kriminálních činů cizinců	
Kategorie	Počet
Vraždy	16
násilná kriminalita	862
mravnostní kriminalita	117
krádeže vloupáním	369
krádeže prosté	1 099
ostatní majetková kriminalita	466
majetková kriminalita	1 934
ostatní kriminalita	1 528
obecná kriminalita	4 441
zbývající kriminalita	2 274
hospodářská kriminalita	990
vojenské a protiústavní činy	2
CELKOVÁ KRIMINALITA	7 708

Zdroj: POLICIE ČR. Statistické přehledy kriminality za rok 2020. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

3.6 Zahraniční zločinecké skupiny v ČR

Existuje specifická oblast kriminality, a to páchání organizovaného zločinu, který podle informací zpravodajské služby aj. bývá často řízen z cizích zemí. Organizovaný zločin v současnosti představuje jednu z nejzávažnějších (nevojenských) hrozeb pro ČR. *„Zločinecké skupiny skrze svou činnost podrývají společenské uspořádání, narušují stabilitu ekonomiky, podkopávají demokratické struktury a v konečné fázi tak způsobují zánik právního státu. Proto je boj proti organizovanému zločinu a jeho doprovodným jevům jednou z priorit národně-bezpečnostní politiky.“*

Organizované zločinecké skupiny se soustřeďují na různá odvětví, jako jsou např. obchod, média, marketingový průmysl, politiku, justici, která se snaží prostřednictvím svých kontaktů ovlivnit. Mohou využívat různé způsoby,

jak dosáhnout svých cílů, často není pro bezpečnostní sbory jednoduché rozlišit, zda se jedná o nelegální, či legální činnost. *„V České republice dosáhl pokročilého stadia proces, kdy nejnebezpečnější organizované zločinecké skupiny využívají k získání moci a prospěchu nikoliv násilí, ale finančních machinací.“*

Práci bezpečnostním sborům ztěžuje i fakt, že v dnešní době rychle se vyvíjejících informačních a komunikačních technologií se naskýtají příležitosti k páchání stále nových a sofistikovanějších způsobů k organizované trestné činnosti.

Nejčastěji jsou zločinecké skupiny tvořeny na základě národnostní příslušnosti. *„Na území České republiky jsou kromě českých a slovenských skupin nejaktivnější skupiny vietnamské, bulharské, albánské (především z Kosova a Makedonie), ukrajinské, ruské, nigerijské a rumunské.“*

„Činnosti těchto skupin se z větší části prolínají, přičemž mezi nejvýnosnější aktivity patří hospodářská kriminalita, nelegální migrace a obchod s lidmi, výroba a distribuce omamných a psychotropních látek a autokriminalita.“

Na boj proti organizovanému zločinu jsou vytvořeny i specializované útvary. V rámci Policie ČR jsou to např. Útvar pro odhalování organizovaného zločinu, Národní protidrogová centrála aj. Dále se zapojuje i Celní správa ČR. Tyto složky zajišťují na území ČR prevenci, odhalování a postihování organizovaného zločinu, včetně zajišťování výnosů z trestné činnosti.³⁷

³⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Bezpečnostní hrozby. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

4 Nelegální migrace

Zvláštní pozornost věnuji nelegální migraci, která je specifickým druhem kriminality, jíž se mohou cizinci dopouštět. Je to totiž první trestný čin, kterého se zde cizinec může dopustit.

4.1 Základní vymezení pojmu nelegální migrace

Na stránkách Ministerstva vnitra nalezneme: „Jeden z aspektů úspěšné migrační politiky státu představuje míra integrace cizinců do společnosti. Na druhou stranu je nutné konstatovat, že s legální migrací jsou spojena určitá bezpečnostní rizika, protože v některých případech může dojít k jejímu propojení s nelegální migrací. V posledních letech je velmi obtížné striktně oddělovat oblast legální a nelegální migrace.“³⁸

Za nelegální migraci se považuje neoprávněný vstup či neoprávněné opuštění území České republiky, ale i neoprávněný pobyt na tomto území nebo pobyt v rozporu s účelem, pro který bylo vydáno pobytové oprávnění.³⁹

Nelegální přistěhovalci jsou přitahováni primárně do destinací s ekonomickými příležitostmi. Jsou však považováni za porušovatele zákona, protože přijíždějí bez dokladů nebo nezákonným způsobem nebo překračují povolený pobyt bez oficiálního statutu.

Nelegální migrace je také stále více spojována s nadnárodním organizovaným zločinem, a to především v souvislosti s pašováním lidí.⁴⁰

³⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: file:///C:/Users/R/Downloads/Zpr%C3%A1va_o_migraci_a_integraci_v_roce_2020_FINAL.pdf

³⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

Nelegální migrace je velmi dynamický aspekt a je poměrně obtížné předvídat její vývoj. Vyžaduje flexibilní a důsledný přístup, musí se pečlivě sledovat a zkoumat mnoho ukazatelů. Ani v dnešní době nejsou údaje o nelegální migraci přesné, spousta věcí je pouhý odhad.

V posledních letech je nelegální migrace velmi probíraný pojem a slyšíme o ní v podstatě denně. Je to tím, že může zásadním způsobem ovlivnit, někdy i ohrozit vnitřní stabilitu a bezpečnostní situaci státu. Proto i Česká republika považuje toto téma za zásadní a řeší jej ve své migrační politice.

„Oblast nelegální migrace spadá do působnosti orgánů cizinecké Policie České republiky (§ 163 a 164 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Významnou roli též zaujímá při sledování nelegální migrace na území České republiky Analytické centrum pro ochranu státních hranic a migraci (ANACEN).“⁴¹

Česká republika byla dříve považována spíše za tzv. tranzitní zemi pro nelegální migraci (obzvláště během migrační vlny, která se na území ČR projevila ke konci roku 2014 a gradovala v roce 2015). Využívali ji tak především cizinci ze Sýrie, Afghánistánu, Iráku, Íránu, Pákistánu, Maroka atd. Nicméně po opadnutí vlny se tento trend značně snížil a ČR se stala pro mnoho cizinců zemí cílovou. Šlo zejména o občany Ukrajiny, Moldavska, Vietnamu, Uzbekistánu, Ruska atd.⁴²

⁴⁰ WIJAYA, H. B. a kol. *Migrant Workers Role in Rural-Urban Linkage, Case Study: Industrial Growth in Semarang Regency, Indonesia. IOP Conference Series: Earth and Environmental Science.* 2021, 738(1), 012049.

⁴¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

⁴² MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: file:///C:/Users/R/Downloads/Zpr%C3%A1va_o_migraci_a_integraci_v_roce_2020_FINAL.pdf

4.2 Základní dokumenty

Základními dokumenty, které se zabývají nelegální migrací, jsou:

1. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. prosince 2008 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí;
2. Směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány;
3. Směrnice Rady 2001/40/ES ze dne 28. května 2001 o vzájemném uznávání rozhodnutí o vyhoštění státních příslušníků třetích zemí;
4. Směrnice Rady 2002/90/ES ze dne 28. listopadu 2002, kterou se definuje napomáhání k nepovolenému vstupu, přechodu a pobytu;
5. Směrnice Rady 2003/110/ES ze dne 25. listopadu 2003 o pomoci při tranzitu za účelem vyhoštění leteckou cestou;
6. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky;
7. Zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic.⁴³

4.3 Dělení

Od doby, kdy Česká republika vstoupila do schengenského prostoru (v r. 2008), hovoříme o dvou základních kategoriích nelegální migrace na území ČR. Jsou to 1. **nelegální překročení vnější schengenské hranice ČR** (*Vnější schengenskou hranicí se rozumí pozemní, vzdušné a mořské hranice členských států schengenského prostoru, nikoli členských států Evropské unie, pokud*

⁴³ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

nejsou vnitřními hranicemi. Vnější hranice České republiky se nacházejí pouze na hraničních přechodech umístěných na mezinárodních letištích) a 2. **nelegální pobytu**.

1. **Nelegální překročení vnější schengenské hranice** – toho se dopouští cizinci, kteří se nedovoleně pokusili, či překročili vnější schengenskou hranici České republiky;

2. **Nelegální pobyt** – dopouštějí se ho cizinci, kteří porušili podmínky pro pobyt na našem území stanovený zákonem (nelegální vstup, překročení platnosti nebo doby pobytu, případy tzv. tranzitní nelegální migrace). Do této kategorie jsou zahrnuti cizinci, kteří byli zajišťováni ve vnitrozemí, na vzdušných hranicích, a i přes vnitřní schengenskou hranici bez náležitostí nutných k pobytu v ČR.

Kontrolní činnost bývá prováděna v součinnosti orgánů státní správy České republiky, zejména pak Policie ČR, Celní správy ČR, Úřadu práce ČR a dalších. Někdy jsou do tohoto procesu zapojeny i orgány jiného státu, ty se následně snaží cizince, který vstoupil na jejich území z ČR, vrátit zpět na území ČR.⁴⁴

4.4 Identifikace nelegální migrace

Kontrolní činnost je prováděna jednotlivými orgány státní správy a je to hlavní nástroj proti nelegální migraci. Hlavními aktéry jsou Policie ČR (zejména cizinecká policie), Ministerstvo práce a sociálních věcí (konkrétně Státní úřad inspekce práce), Ministerstvo průmyslu a obchodu a Ministerstvo financí (Celní správa).

⁴⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

„Trestněprávní úprava České republiky obsahuje čtyři trestné činy, které úzce souvisí s nelegální migrací. Jedná se o trestné činy násilné překročení státní hranice podle § 339 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, dále jen „trestní zákoník“, organizování a umožnění nedovoleného překročení státní hranice podle § 340 trestního zákoníku, napomáhání k neoprávněnému pobytu na území republiky podle § 341 trestního zákoníku a neoprávněné zaměstnávání cizinců podle § 342 trestního zákoníku.“⁴⁵

4.5 Opatření

Existují tři represivní opatření vůči nelegální migraci v ČR:

1. Správní vyhoštění – *„Správní vyhoštění cizinců upravuje zvláštní předpis. Správním vyhoštěním se rozumí ukončení pobytu cizince na území, které je spojeno se stanovením doby k vycestování z území a doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států EU. Doby, po kterou nelze umožnit cizinci vstup na území členských států EU, stanoví Policie ČR v rozhodnutí o správním vyhoštění cizince;“⁴⁶*

2. Rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky – *„Cizincům, kteří jsou držiteli platného oprávnění k pobytu vydaného jiným členským státem Evropské unie a na území ČR pobývají neoprávněně, může v návaznosti na tak zvanou návratovou směrnici (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES) Policie ČR vydat rozhodnutí o povinnosti opustit území České republiky (§ 50a zákona o pobytu cizinců). Zákon stanovuje i další situace, ve kterých je vydáváno rozhodnutí o povinnosti opustit území ČR.“*

⁴⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

⁴⁶ Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

3. Trest vyhoštění uložený soudy – ten ukládají soudy osobám, které nejsou občany ČR, a to jako trest samostatný, nebo vedle jiného trestu, pokud to vyžaduje bezpečnost lidí, majetku anebo jiný obecný zájem. Zabývá se jím zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.⁴⁷

4.6 Zařízení pro zajištění cizinců na území ČR

Pro osoby, které musí být z výše uvedených důvodů zajištěny, existují speciální zařízení. Následně je čeká navrácení do příslušné země původu nebo do jiné příslušné země podle pravidel EU – nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti, v některém z členských států (přepracované znění), ve znění pozdějších předpisů. Spravuje je Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra.⁴⁸

„Zařízení pro zajištění cizinců slouží primárně k zajištění cizinců, kterým bylo vydáno rozhodnutí o správním vyhoštění a o zajištění, případně jde o osoby, které mají být předány do jiných členských států EU. Klientelu tvoří osoby, které vstoupily a pobývají na území ČR nelegálně, porušily tedy platné zákony.“

⁴⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

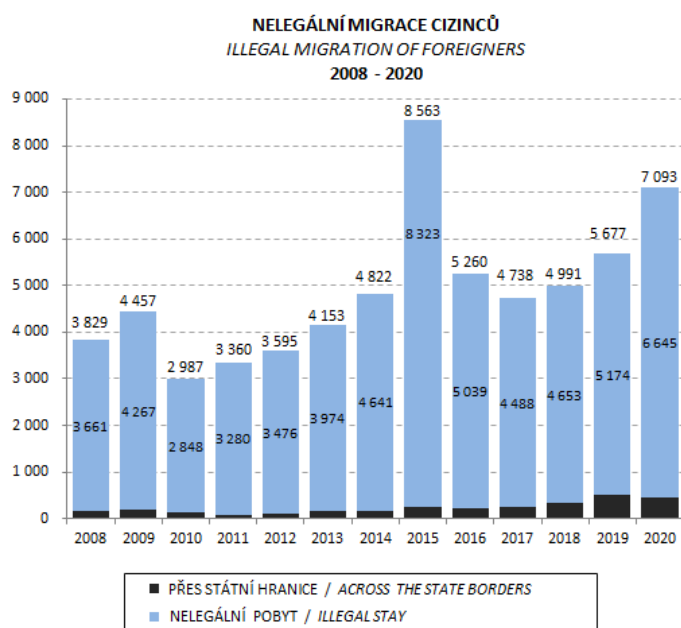
⁴⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

Tato zařízení jsou určena pro osoby starší než 15 let, pobyt mladších osob je možný pouze za určitých podmínek. „Skutečnost, že je cizinec, který porušuje právní předpisy ČR, doprovázen nezletilým dítětem, nemůže vést k tomu, aby policie postupovala jinak než v případě zajišťování cizince, který cestuje sám. Dle platné právní úpravy lze rodiny s dětmi, resp. dospělé osoby doprovázené nezletilci zajistit za účelem realizace správního vyhoštění maximálně na dobu 90 dnů.“

„Při zajištění cizinců s dětmi je vždy zjišťováno, zda je dotyčný schopen zajistit péči o dítě jiným způsobem, tedy mimo zařízení pro zajištění cizinců. Pokud toho schopen není, jsou děti ubytovány spolu s doprovázející dospělou osobou či celou rodinou.“⁴⁹

4.7 Statistické údaje

1. Nelegální migrace za období 2008–2020

Graf č.3 (tento graf je převzat)

Zdroj: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Cizinci: Nelegální migrace. In: Czso.cz [online]. 13. 1. 2022 [cit. 2022-01-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nelegalni_migrace

⁴⁹ NOVÁKOVÁ, L. Aktuální situace v zařízeních pro zajištění cizinců. In: Mvcr.cz [online]. © 2021 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/aktualni-situace-v-zarizenich-pro-zajisteni-cizincu.aspx>

V grafu vidíme, že vývoj nelegální migrace v ČR není pravidelný. To může ovlivňovat mnoho faktorů jako např. nižší počty kontrol policií, migrační vlna atd. Když pozorujeme údaje za rok 2015, vidíme, že je tam skoro dvojnásobný nárůst nelegální migrace oproti předešlému roku. To je způsobeno tím, že zrovna v daném roce vrcholila tzv. migrační krize. V roce 2020 pozorujeme opět poměrně vysoké číslo, to může být spojeno s pandemií nemoci covid-19, protože většina pozornosti úřadů i lidí se věnovala boji s epidemií, personálním problémům atd. a „běžné“ činnosti byly trochu opomíjeny, proto mohly příslušné orgány poněkud zanedbat některé povinnosti v procesu schvalování, prodlužování pobytů aj., a proto mohlo přibýt případů nelegální migrace. Další důvod, proč se počty nelegální migrace zvýšily, je větší aktivita policistů, kterým vypomáhala i armáda při hlídání hranic a okresů během „lockdownu“, což fakticky vedlo k více kontrolám. Většina nelegální migrace u nás je formou nelegálního pobytu (cizinci přicestují legálně, ale nějakým způsobem poruší podmínky), jen nepatrné procento je způsobeno přímo nelegálním překročením hranic. Nicméně jak už bylo mnohokrát zmíněno, statistiky o nelegální migraci jsou pouze orientační, protože reálná čísla nelze určit.⁵⁰

2. Nelegální migrace z hlediska státní příslušnosti – dlouhodobě se na přední příčce odhalených případů nelegální migrace drží občané Ukrajiny. Výjimkou byl rok 2015, kdy se kvůli vrcholící migrační krizi dostali na první místo občané Sýrie.

⁵⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Cizinci: Nelegální migrace. In: Czso.cz [online]. 13. 1. 2022 [cit. 2022-01-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nelegalni_migrace

„Celkem bylo v roce 2020 odhaleno 3 453 občanů Ukrajiny (tj. 48,7 %). Na dalších místech se ve statistice umístili občané Moldavska (1 005 osob, tj. 14,2 %), Gruzie (243, tj. 3,5 %), Vietnamu (232, tj. 3,3 %) a Ruska (213, tj. 3,0 %). V porovnání s rokem 2019 se jedná o pět stejných státních příslušností, jen se prohodilo pořadí u občanů Gruzie a Vietnamu. Těchto 5 státních příslušností se na celkovém počtu zjištěných osob při nelegální migraci podílí ze 73 %.“⁵¹

⁵¹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

Tabulka č.5

Nelegální migrace v ČR					
1. 2020 – 31. 12. 2020					
Nelegální pobyt	Zjištěno osob	tj. %	Nelegální migrace přes VSH*	Zjištěno osob	tj. %
Celkem	6 645	100,0	Celkem	448	100,0
			z toho občané ČR		0,0
			Cizinci	448	100,0
z toho občané EU	131	2,0	z toho občané EU		0,0
občané 3. zemí	6 514	98,0	občané 3. zemí	448	100,0
Top 10 nejčetnějších státních příslušností			Top 10 nejčetnějších státních příslušností		
Ukrajina	3 242	48,8	Ukrajina	211	47,1
Moldavsko	992	14,9	Gruzie	58	12,9
Vietnam	231	3,5	Rusko	43	9,6
Gruzie	187	2,8	USA	16	3,6
Rusko	170	2,6	Izrael	13	2,9
Afghánistán	148	2,2	Moldavsko	13	2,9
Uzbekistán	139	2,1	Albánie	12	2,7
Albánie	130	2,0	Ázerbájdžán	9	2,0
Sýrie	123	1,9	Turecko	8	1,8
Srbsko	96	1,4	Bělorusko	8	1,8

* VHS – vnější schengenská hranice

Zdroj: MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

5 Veřejné mínění, názory na kriminalitu

Xenofobie je extrémní, intenzivní strach/nechuť ke zvykům, kulturám a lidem považovaným za podivné, neobvyklé, neznámé, cizí. V kontextu s touto prací ji však používáme a vnímáme jako strach z cizinců.⁵²

Cizinci a jejich migrace do České republiky představují (přesto, že ČR není silnou migrační zemí) na veřejnosti diskutované téma. Tato kapitola se zabývá některými průzkumy veřejného mínění, které byly na našem území uskutečněny. Konkrétně je zaměřena na popis postojů vůči kriminalitě cizinců.

Nejvíce se touto problematikou zabývá Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM), převážně jeho výsledky jsou zde použity.⁵³

5.1 Postoje české veřejnosti k cizincům

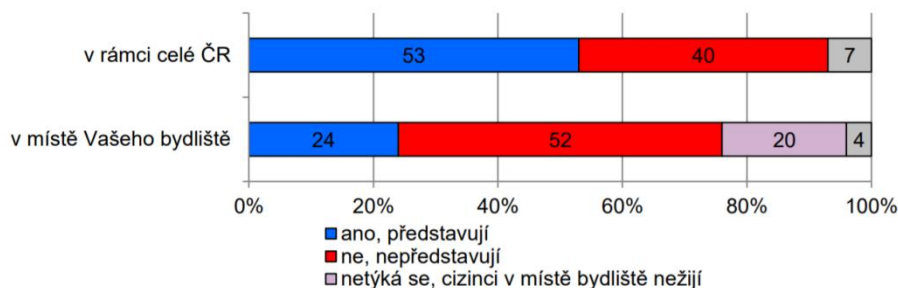
V CVVM probíhal průzkum na toto téma v březnu 2020, tudíž výsledky nejsou úplně aktuální a nemusí odpovídat současné situaci, nicméně můžou posloužit pro vytvoření si představy.

Z tohoto průzkumu vyplývá, že více než polovina dotazovaných občanů souhlasí s názorem, že cizinci, kteří k nám přišli v posledních letech, představují v rámci celé České republiky problém.

⁵² RAYPOLE, C. Unpacking Xenophobia, or the Fear of Outsiders. In: *Healthline.com* [online]. 26. 7. 2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.healthline.com/health/xenophobia>

⁵³ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2020* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 30. 4. 2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5203/f9/ov200430b.pdf

Pokud ovšem mají hodnotit problematiku příchozích cizinců v místě jejich vlastního bydliště, je jejich podíl nižší, necelá čtvrtina dotázaných soudí, že tito lidé představují problém.⁵⁴

Pozn.: U položky „v místě Vašeho bydliště“ byla v rámci nabídky odpovědí i varianta „netýká se, v místě bydliště cizinci nežijí“, která v případě celé ČR chybí.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost 29. 2. – 11. 3. 2020, 1012 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor

Graf č.4 (tento graf je převzat)

Zdroj: CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2020* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 30. 4. 2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5203/f9/ov200430b.pdf

Takže 53 % dotazovaných si myslí, že je to problém, a 40 %, že není. Zajímavé je, že pokud dotazovaní mluvili přímo o svém místě bydliště, tak se graf výrazně změnil. Pouze 24 % dotazovaných to považuje za problém, ale naopak 52 % ne. To může znamenat, že většina dotazovaných nemá osobní problematické zkušenosti s cizinci, přesto v rámci celorepublikové otázky mají jiný názor.

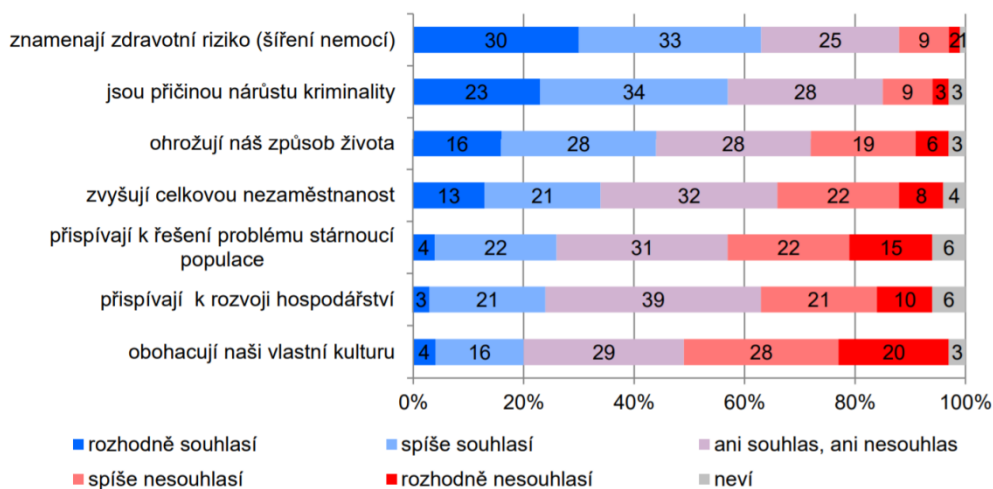
„To, že cizinci nepředstavují problém v rámci ČR, častěji potvrzují lidé s vysokoškolským vzděláním, mladší věkové skupiny do 45 let, dotázaní s dobrou životní úrovní vlastní domácnosti, respondenti řadící se na škále politické orientace k pravici či středu a potenciální voliči TOP 09, Pirátů, KDU-ČSL, ODS či STAN. Opačný názor naopak častěji vyjadřovali dotázaní s deklarovanou špatnou životní

⁵⁴ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2020* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 30. 4. 2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5203/f9/ov200430b.pdf

úrovni vlastní domácnosti, lidé hlásící se jednoznačně k levici a potenciální voliči SPD, KSČM či ČSSD. K obdobným výsledkům jsme došli i v případě vnímání cizinců jako problému v místě bydliště respondenta. Z hlediska krajské struktury ČR jsme zaznamenali vyšší podíl deklarovaných problémů s cizinci v místě bydliště mezi obyvateli Plzeňského a Olomouckého kraje a také mezi obyvateli Prahy. Vyšší podíl těch, co uvedli, že cizinci problém v místě bydliště nepředstavují, je pak mezi obyvateli Vysočiny, Královehradeckého a Karlovarského kraje. Výrazně méně často uvádějí problémy s cizinci v místě bydliště dotázaní z obcí do 5 tisíc obyvatel, kteří zároveň častěji uvádějí, že cizinci v jejich lokalitě nežijí. Naopak největší problémy s cizinci deklarovali dotázaní ve všech velikostních kategoriích obcí, kde žije více než 30 000 obyvatel.“

Další graf se věnuje otázce souhlasu a nesouhlasu s výroky o cizincích žijících dlouhodobě v České republice. Nejvíce se shodují v názoru, že představují zdravotní riziko, k tomu se přiklonilo 63 % dotazovaných. Druhé místo obsadil názor, že tito cizinci mají podíl na nárůstu kriminality v ČR, s tím souhlasí 57 %, nesouhlasí pouze 12 %. Přibližně čtvrtina dotázaných souhlasí s tím, že tito lidé přispívají k řešení problému stárnoucí populace (souhlasí 26 %, nesouhlasí 37 %). Nejméně českých občanů (20 %) se pak domnívá, že cizinci dlouhodobě žijící v ČR obohacují naši kulturu, a téměř polovina (48 %) s tímto výrokem nesouhlasí. V grafu je více dat, ale zmiňuji jen ta nejzajímavější.⁵⁵

⁵⁵ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2020* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 30. 4. 2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5203/f9/ov200430b.pdf

Pozn.: Položky seřazeny sestupně dle souhlasu (součet odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí“).

Graf č.5 (tento graf je převzat)

Zdroj: CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2020* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 30. 4. 2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5203/f9/ov200430b.pdf

Rozdíly v názorech dotazovaných se liší opět v souvislosti s věkem, vzděláním, politickým smýšlením atd.

Následující tabulka ukazuje konkrétnější údaje k otázce týkající se nárůstu kriminality a sleduje vývoj od roku 2009 až do roku 2020. Vidíme, že v daném období počet lidí, kteří souhlasí s tím, že cizinci dlouhodobě žijící v ČR jsou příčinou nárůstu kriminality – klesá (ze 74 % na 57 %). Počet těch, kdo nesouhlasí, za téže období jedenkrát vzrostl. Nicméně pořád je mezi těmito skupinami velký početní rozdíl.⁵⁶

⁵⁶ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2020* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 30. 4. 2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5203/f9/ov200430b.pdf

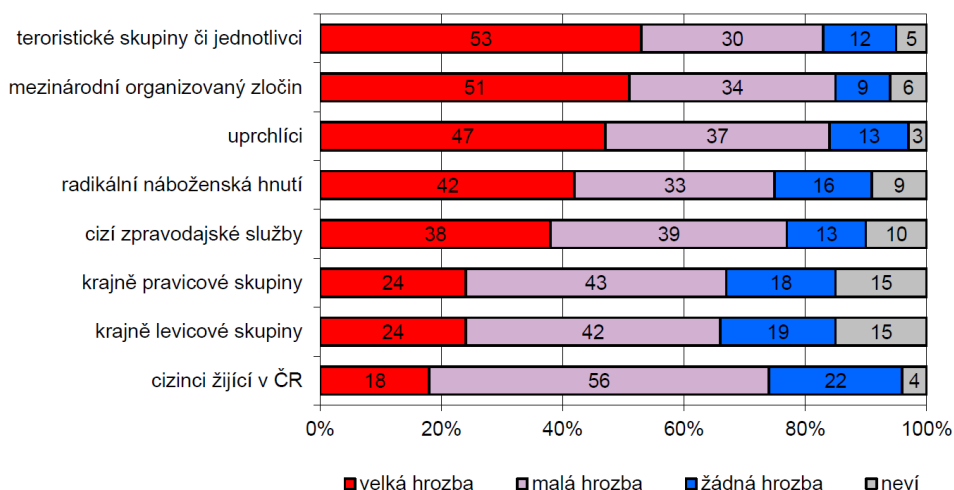
Tabulka č.6 (tato tabulka je převzata)

	III/09	III/11	III/12	III/13	III/14	II/15	III/16	III/17	III/18	III/19	III/20
Souhlasí	74	70	62	67	65	66	66	67	64	61	57
Ani souhlasí, ani nesouhlasí	17	20	24	23	25	22	22	20	22	25	28
Nesouhlasí	6	7	10	6	7	9	8	9	10	11	12

Pozn.: Uveden podíl součtu odpovědí „rozhodně souhlasí“ a „spíše souhlasí,“ podíl odpovědí „ani souhlas, ani nesouhlas“ a podíl součtu odpovědí „rozhodně nesouhlasí“ a „spíše nesouhlasí.“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Zdroj: CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2020* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 30. 4. 2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5203/f9/ov200430b.pdf

Průzkum, který probíhal v červnu 2021, zase ukazuje, jaké má veřejnost obavy a co považuje za bezpečnostní rizika pro ČR.⁵⁷

Graf č.6 (tento graf je převzat)

Zdroj: CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Veřejnost o svých obavách a bezpečnostních rizicích pro Českou republiku – červen 2021* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 14. 7. 2021 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5399/f9/po210714.pdf

Nejvíce se dotazovaní obyvatelé ČR obávají terorismu, 53 % uvádí, že je to velká hrozba, a 30 % ho vnímá alespoň jako malou hrozbu. Druhé místo zaujímá mezinárodní organizovaný zločin s 51 %.

⁵⁷ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Veřejnost o svých obavách a bezpečnostních rizicích pro Českou republiku – červen 2021* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 14. 7. 2021 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5399/f9/po210714.pdf

Uprchlíky vnímá 47 % (velká hrozba) a 37 % (malá hrozba). Cizince žijící v ČR vnímá 18 % dotazovaných jako velkou hrozbu a 56 % je vnímá jako hrozbu malou, 22 % je za hrozbu nepovažuje (to znamená, že 74 % dotazovaných je vnímá jako hrozbu).

Pokud bychom měli shrnout celkový názor vyplývající z výzkumů, česká veřejnost je spíše negativně smýšlející o migrantech/cizincích. Přestože většina dotazovaných sama žádnou negativní zkušenost s cizinci nemá, panují v tomto směru značné obavy. Tento výzkum nám může napovědět, proč si Češi myslí, že podíl cizinců na kriminalitě je vyšší než ve skutečnosti.⁵⁸

Pro představu zde uvedu průzkum společnosti Median pro server iDnes.cz z února 2017. Ten ukazuje tendenci české veřejnosti kriminalitu cizinců značně nadhodnocovat. Zatímco dotázaní v průměru odhadovali, že cizinci páchají 29 % všech trestných činů v Česku, ve skutečnosti to bylo jen 7 %.⁵⁹

Odhad, kolik procent trestných činů v ČR páchají cizinci

Graf č.7 (tento graf je převzat)

Zdroj: MEDIAN. *Vnímání bezpečnosti a kriminalita*. In: *Median.eu* [online]. 23. 2. 2017 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: http://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/2017/03/MEDIAN_vyzkum_iDNES_Kriminalita.pdf

⁵⁸ CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Veřejnost o svých obavách a bezpečnostních rizicích pro Českou republiku – červen 2021* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 14. 7. 2021 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: <https://cvvm.soc.cas.cz/media/content/form2content/documents/c2/a5399/f9/po210714.pdf>

⁵⁹ MEDIAN. *Vnímání bezpečnosti a kriminalita*. In: *Median.eu* [online]. 23. 2. 2017 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: http://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/2017/03/MEDIAN_vyzkum_iDNES_Kriminalita.pdf

6 Podíl kriminality cizinců na celkové kriminalitě

Data z předešlé kapitoly jsou velmi zajímavá, můžou nám trochu nastínit názory veřejnosti na otázky týkající se cizinců. Ovšem jsou tyto spíše negativní pocity oprávněné? V této kapitole se krátce zaměříme na otázku podílu kriminality cizinců na celkové kriminalitě ČR.

Jak bylo už zmíněno, v roce 2020 se nadpoloviční většina dotazovaných (57 %) shodla, že cizinci mají podíl na rostoucí kriminalitě. Otázkou je, jak velký tento podíl je ve skutečnosti. Měli bychom se toho obávat? Je to oprávněně druhá největší hrozba pro českou veřejnost? (viz Graf č.5)

Na tyto otázky se pokusím částečně odpovědět v této kapitole, a to pomocí srovnání již dříve uvedených dat a doplnění dalších informací.

6.1 Statistická srovnání

Pokud se podíváme na celkovou kriminalitu, vidíme, že v Česku se v roce 2020 objasnilo 93 140 případů kriminální činnosti (viz Tab. č.1, kapitola Kriminalita). Z toho 7 708 případů spáchali cizinci. To znamená, že podíl cizinců na celkové kriminalitě je zhruba 8,3 %. Pokud se podíváme na druhy kriminality, které se cizinci dopouštějí, tak největší podíl připadá na vraždy (zhruba 13 %), na hospodářské kriminalitě mají podíl cca 9,3 %, nejmenší podíl mají na krádežích vloupáním, tam je to okolo 5,8 %.⁶⁰

⁶⁰ Tyto údaje jsou odvozeny z tabulek a grafů předešlých kapitol této práce.

Tabulka č.7

Takticko- statistická klasifikace	Objasněno celkem	Občané ČR	Cizinci	Podíl cizinců
	Počet			v%
Vraždy	123	107	16	13 %
násilná kriminalita	9 620	8 758	862	8,7 %
mravnostní kriminalita	1 886	1 769	117	6,2 %
krádeže vloupáním	6 368	5 999	369	5,8 %
krádeže prosté	16 550	15 451	1 099	6,6 %
ostatní majetková kriminalita	4 992	4 526	466	9,3 %
majetková kriminalita	27 910	25 976	1 934	6,9 %
ostatní kriminalita	20 479	18 951	1 528	7,5 %
obecná kriminalita	59 895	55 454	4 441	7,4 %
zbývající kriminalita	22 522	20 248	2 274	10,1 %
hospodářská kriminalita	10 694	9 704	990	9,3 %
vojenské a protiústavní činy	27	25	2	7,4 %
CELKOVÁ KRIMINALITA	93 140	85 432	7 708	8,3 %

Zdroj: Použita data z Tab. č.1 a Tab. č.5 této práce

K 31. 12 .2020 byl počet obyvatel ČR (dle statistik ČSÚ) 10 693 939. Pokud si vezmeme v úvahu 85 432 kriminálních činů, které jimi byly spáchány, znamená to, že míra kriminality je cca 0,8 %. Pokud si vezmeme údaje

o počtu cizinců podle druhu pobytu za stejné období, vidíme, že počet cizinců byl 634 790 (viz Graf č. 1, kapitola Migrace). Vzhledem k tomu, že cizinci bylo spácháno za tu dobu 7 708 kriminálních činů, znamená to, že jejich míra kriminality je cca 1,2 %.⁶¹

To by opravdu dávalo za pravdu tvrzením, že cizinci způsobují nárůst kriminality v ČR (i když rozdíl je poměrně malý, jedná se pouze o 0,4 %). Ovšem pokud počet kriminálních činů spáchaných cizinci na území ČR není uveden v celkovém kontextu, jako je například celkový počet cizinců v Česku, nárůst jejich početního zastoupení, typ spáchaných činů, jejich demografická struktura, mají tyto výsledky jen velmi omezenou výpovědní hodnotu.

Například už u uvedeného počtu cizinců to musíme brát s rezervou. Jedná se totiž pouze o cizince s určitým druhem pobytu, ale ve skutečnosti se v ČR nachází i cizinci v nelegálním postavení, dále občané zemí EU, kteří nejsou tolik kontrolováni atd.

Podhodnocení počtu osob pocházejících z EU není jediným aspektem, který může statistiky o kriminalitě zkreslovat. Zkresluje je i to, že sice rozlišují národnost pachatele, ale vůbec neberou ohled na to, zda pachatel opravdu pobývá v Česku, nebo jen spáchal trestný čin na našem území. Kvůli tomu do statistik spadají i turisté nebo pachatelé zapojení do mezinárodního organizovaného zločinu, kteří zde byli zadrženi.

Data o kriminalitě cizinců jsou zkreslena i díky jejich demografické charakteristice. Je totiž prokázáno, že nejvíce kriminálně aktivní jsou muži ve středním věku. U cizinců pobývajících v ČR dominují právě lidé ve středním věku a je zde i větší podíl mužů než žen, tudíž je pravděpodobné, že míra kriminality bude vyšší než u místních občanů.

⁶¹ Tyto údaje jsou odvozeny z tabulek a grafů předešlých kapitol této práce.

Důležitou roli hraje i sociální postavení. Různé studie prokázaly, že existuje úzká souvislost mezi socioekonomickým postavením a pácháním trestných činů. Svou roli může hrát i to, že cizinci budí i větší pozornost kontrolních orgánů, jsou tedy více pod dozorem.

I když vezmeme v potaz tato fakta, stejně se nelze zcela vyvarovat zkreslení dat. Proto výsledky musíme považovat pouze za orientační. Dá se předpokládat, že je ve skutečnosti kriminalita cizinců srovnatelná s kriminalitou Čechů.⁶²

⁶² JURČKOVÁ, A. Migranti a kriminalita v české republice. In: *Clovekvtisni.cz* [online]. 13. 4. 2020 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/migranti-a-kriminalita-v-ceske-republice-6583gp>

Závěr

Cílem této práce bylo poskytnout náhled do oblasti týkající se kriminality cizinců v ČR a uvést některá základní data týkající se této oblasti. Na základě práce s odbornými zdroji a literaturou jsou zde popsány základní pojmy a témata, která s kriminalitou cizinců úzce souvisí, jako jsou např. kriminalita, migrace, menšina, cizinec atd.

Jsou zde uvedeny některé důvody, proč se cizinci mohou dopouštět kriminální činnosti, kdo se zabývá kontrolou kriminality cizinců v ČR a jak probíhá. Nechybí informace o tom, jaké možnosti postupu má stát v případech, kdy cizinci jednají v rozporu se zákonem. Dozvíme se zde statistické údaje jako např. počty obviněných a odsouzených cizinců; počty objasněných činů, které spáchali; kategorie těchto spáchaných trestných činů.

Speciálně je zde věnována pozornost specifickým oblastem kriminality, jako jsou zahraniční organizovaný zločin, který je s cizinci často spojován, ale hlavně nelegální migrace. Pojem nelegální migrace je zde vysvětlen a uvedeny jsou statistické údaje (počet odhalených případů, nelegální migrace z hlediska státních příslušností, ...), které ji dokreslují v podmínkách ČR. Jsou zde zmíněny i dokumenty týkající se nelegální migrace, její rozdělení, kontrolní činnost, jež se jí zabývá, opatření aj.

Část práce je také věnována názorům veřejnosti na kriminalitu cizinců v ČR. V této souvislosti jsou zde připojeny výsledky některých průzkumů veřejného mínění, jež zde byly realizovány. Ty ukazují mimo jiné to, zda jsou cizinci vnímáni jako hrozba nebo např. odhad Čechů, kolik cizinci spáchají trestných činů.

V poslední kapitole je srovnána celková kriminalita a kriminalita cizinců v ČR a je zjištěno, zda se shodují zjištěné hodnoty s výsledky průzkumů veřejného mínění. Je zde snaha vysvětlit důvody, co je může ovlivnit a proč může v některých případech dojít ke zkreslení výsledků.

Z těchto všech dat o kriminalitě cizinců se dá vyčíst mnoho informací. Já zde zdůrazním pár z těch, které mi připadají důležité/zajímavé. Počet objasněných činů, které byly v roce 2020 spáchány, byl 7 708. Nejvíce se cizinci dopouštěli majetkové trestné činnosti (1 934 případů), dalším poměrně častým druhem kriminality je kriminalita násilná (862 případů), zajímavý je určitě i počet vražd (16 případů). Speciální kategorií kriminality je nelegální migrace, tu se v roce 2020 podařilo prokázat u 7 093 případů, nicméně se předpokládá, že skutečné číslo bude vyšší.

Co se týče celkového podílu cizinců na kriminalitě, z uvedených dat vyplývá, že je to za rok 2020 cca 8,3 %. Největší podíl připadá na vraždy (cca 13 %) a nejmenší na krádeže vloupáním (cca 5,8 %). Pokud vezmeme počet občanů ČR a počet cizinců podle druhu pobytu, zjistíme, že míra kriminality je cca 0,8 % (občané ČR) vs. zhruba 1,2 % (cizinci). Ovšem tyto výsledky musíme brát s rezervou, protože nelze úplně přesně určit počet cizinců na území ČR.

Pokud se podíváme na průzkum veřejného mínění z roku 2020, zjistíme, že více než polovina dotazovaných (cca 57 %) si myslí, že cizinci mají podíl na nárůstu kriminality ČR. Pro představu zde ještě uvedu výsledky jednoho průzkumu z roku 2017, které ukázaly, nakolik mají občané ČR zkreslené představy o kriminalitě cizinců. Zatímco dotazovaní odhadovali jejich podíl na všech trestných činech cca 29 %, ve skutečnosti to bylo pouze 7 %. Takže se dá říct, že česká veřejnost má tendenci tuto oblast spíše nadhodnocovat.

Celkově se domnívám, že tato práce umožňuje jakýsi základní vhled do situace kriminality cizinců v ČR a poskytuje základní informace a statistická data, která jsou pro toto téma podstatná.

Seznam literatury

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2020* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 30. 4. 2020 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5203/f9/ov200430b.pdf

CENTRUM PRO VÝZKUM VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ. *Veřejnost o svých obavách a bezpečnostních rizicích pro Českou republiku – červen 2021* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i., 14. 7. 2021 [cit. 2022-01-22]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a5399/f9/po210714.pdf

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD ODBOR STATISTIKY TRHU PRÁCE A ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ. *Cizinci v České republice* [online]. Praha: ČSÚ, 2021 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/142284148/29002721.pdf/2c3be929-27a5-459e-bee0-7e2aae4705f5?version=1.1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Cizinci: kriminalita. In: *Czso.cz* [online]. 13. 1. 2022 [cit. 2022-01-20]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_kriminalita

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Cizinci: Nelegální migrace. In: *Czso.cz* [online]. 13. 1. 2022 [cit. 2022-01-18]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/2-ciz_nelegalni_migrace

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Data – kriminalita cizinců. In: *Czso.cz* [online]. 12. 1. 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_kriminalita#cr

JANDOUREK, J. *Sociologie zločinu*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0026-0.

JURČKOVÁ, A. Migranti a kriminalita v české republice. In: *Clovekvotisni.cz* [online]. 13. 4. 2020 [cit. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.clovekvotisni.cz/migranti-a-kriminalita-v-ceske-republice-6583gp>

KARABEC, Z. Kriminalita. In: *Sociologická encyklopedie* [online]. 1. 2. 2018 [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kriminalita>

KOK, P. The Definition of Migration and Its Application: Making Sense of Recent South African Census and Survey Data. *Southern African Journal of Demography*. 1997, 7(1), 19–30. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/20853242>

KUCHTA, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. Praha: C. H. Beck, 2005. ISBN 80-7179-813-4.

MAREŠOVÁ, A. *Resortní statistiky – základní zdroj informací o kriminalitě v České republice*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2011. ISBN 978-80-7338-110-3.

MARTINKOVÁ, M. *Zkušenosti obyvatel České republiky s některými delikty – výsledky viktimologického výzkumu*. Praha: IKSP, 2007. ISBN 978-7338-064-9.

MEDIAN. *Vnímání bezpečnosti a kriminalita*. In: *Median.eu* [online]. 23. 2. 2017 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: http://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/2017/03/MEDIAN_vyzkum_iDNES_Kriminalita.pdf

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Audit národní bezpečnosti* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-02-12]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Audit-narodni-bezpecnosti-20161201.pdf>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Bezpečnostní hrozby*. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-hrozby-337414.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Meziresortní orgány* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-01-13]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/meziresortni-organy.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Nelegální migrace v České republice. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-11]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/nelegalni-migrace-v-ceske-republice.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Obecně o migrační a azylové politice České republiky. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/obecne-o-migracni-a-azylove-politice-ceske-republiky.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Ústřední orgány státní správy. *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/ustredni-organy-statni-spravy.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2020* [online]. Praha: MV ČR, 2021 [cit. 2022-02-03]. Dostupné z: file:///C:/Users/R/Downloads/Zpr%C3%A1va_o_migraci_a_integraci_v_roce_2020_FINAL.pdf

MOULISOVÁ, M. *Kriminalita etnických menšin a cizinců*. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010. ISBN 978-80-7251-335-2.

NOVÁKOVÁ, L. Aktuální situace v zařízeních pro zajištění cizinců. In: *Mvcr.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/aktualni-situace-v-zarizenich-pro-zajisteni-cizincu.aspx>

POLICIE ČR. Kriminalita. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-01-12]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx?q=Y3BpPTE%3d>

POLICIE ČR. Statistické přehledy kriminality za rok 2020. *Policie.cz* [online]. © 2021 [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2020.aspx>

RAYPOLE, C. Unpacking Xenophobia, or the Fear of Outsiders. In: *Healthline.com* [online]. 26. 7. 2021 [cit. 2022-02-22]. Dostupné z: <https://www.healthline.com/health/xenophobia>

SCHEINOST, M. a kol. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. ISBN 978-80-7338-096-0.

THE GREAT SOVIET ENCYCLOPEDIA. Latent Criminality. In: *Encyclopedia2.thefreedictionary.com* [online]. © 2022 [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://encyclopedia2.thefreedictionary.com/Latent+Criminality>

THOTAKURA, S. Crime: A Conceptual Understanding. *Indian Journal of Applied Research*. 2011, 4(3), 196–198. DOI: 10.15373/2249555X/MAR2014/58.

VANĚČKOVÁ, A. *Background report: Komise pro udržitelný rozvoj (CSD)* [online]. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky, 2009 [cit. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/01/PSS-Migrace-CSD1.pdf>

WIJAYA, H. B. a kol. *Migrant Workers Role in Rural-Urban Linkage, Case Study: Industrial Growth in Semarang Regency, Indonesia*. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. 2021, 738(1), 012049.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam grafů

Graf č.1	26
Graf č.2	34
Graf č.3	44
Graf č.4	49
Graf č.5	51
Graf č.6	52
Graf č.7	53

Seznam tabulek

Tabulka č.1	20
Tabulka č.2	25
Tabulka č.3	35
Tabulka č.4	36
Tabulka č.5	47
Tabulka č.6	52
Tabulka č.7	55